

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **V.** proti žalovanej **D. H.**, zastúpenej Mgr. S. H., L., toho času P., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 11 C 29/2007, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. septembra 2010, sp.zn. 2 Co 82/2010 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a** .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné uznesením zo dňa 11. februára 2010 č.k. 11 C 29/2007-328 v spojení s opravným uznesením zo dňa 24. marca 2010, č.k. 11C 29/2007-347 zastavil konanie a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, potom, ako žalobca svoju žalobu, ktorou sa domáhal určenia vlastníckeho práva, zobral v celom rozsahu späť. Žalovaná so späťvzatím žaloby súhlasila.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovanej uznesením z 30. septembra 2010, sp.zn. 2 Co 82/2010 uznesenie súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením potvrdil. Účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplynulo, že žalobca v priebehu konania vzal späť v celom rozsahu bez bližšieho zdôvodnenia žalobu smerujúcu voči žalovanej o určenie vlastníckeho práva k elektrickému zariadeniu, nachádzajúcemu sa v areáli hospodárskeho dvora V. – VN vedenia, stĺpovej trafostanice, rozvádzača a úsekového vypínača. Žalovaná prostredníctvom svojho zástupcu so späťvzatím tohto žalobného návrhu súhlasila písomným podaním zo 4. februára 2010. Odvolací súd konštatoval, že boli splnené všetky procesné podmienky predpokladané

ustanovením § 96 ods. 1,2 O.s.p., podľa ktorých súd prvého stupňa správne rozhodol o zastavení prebiehajúceho konania. Pokiaľ žalovaná opätovne poukazovala na podľa jej názoru danú zaujatosť konajúceho sudcu súdu prvého stupňa, odvolací súd uviedol, že o takto uplatnenej námietke z jej strany už v konaní bolo rozhodované uznesením Krajského súdu Prešov zo dňa 25. septembra 2008, sp.zn 2 Co 133/2008. Týmto rozhodnutím sudca Okresného súdu Humenné JUDr. M. K. nebol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, pričom žalovaná v uplatnenej námietke zaujatosti argumentovala totožnými dôvodmi, ako v podanom odvolaní (zaujatosť, ba priamo nenávisť a nevraživosť sudcu voči žalovanej a jej právnomu zástupcovi, namietané presvedčenie žalovanej, že sudca sa priamo podieľa na likvidácii osoby jej právneho zástupcu, prehliada trestné činy spolu so sudcom JUDr. D., sudca má protichodný záujem na prejednávanej veci, správanie sa sudcu na jednotlivých pojednávaniach). So zreteľom na uvedené, o opakovanej námietke zaujatosti podanej z rovnakých dôvodov odvolací súd opätovne nerozhodoval (§ 15a ods. 4 O.s.p.).

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala odvolanie žalovaná. Svoje dovolanie odôvodila tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, nakoľko odvolací súd nevytýči pojednávanie, na ktorom mohla navrhnúť ďalšie dokazovanie. Opätovne žiadala, aby súd „vyslovil právny názor, že v tomto konaní bol porušený zákon čo do dôvodu prekážky rozsúdenej veci, do dôvodu vydaného predbežného opatrenia, do dôvodu prípustnosti ako vedľajšieho účastníka, do dôvodu nečinnosti zabezpečenia dôkazu, do dôvodu neoznámenej orgánom činným v trestnom konaní v tom, že skutočnosti nasvedčujú že bol spáchaný trestný čin marenia spravodlivosti, do dôvodu nečinnosti pri uplatnení protižaloby, do dôvodu zaujatosti, dôvodu že súd viedol konanie voči účastníkovi konania, ktorý procesné ním ani nebol, ako aj do dôvodu, že predseda Krajského súdu na základe návrhu pochybil v tom že nevykonával revíziu danej veci“.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že nevidí žiadny dôvod na jeho podanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel

k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalovanej z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo

uzneseníu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však dovolacím súdom nebola v konaní zistená.

So zreteľom na žalovanou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci tým, že odvolací súd nevytýčil termín pojednávania, bolo konanie postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Uvedené konanie súdu by však nezakladalo tzv. inú vadu, ale mohlo by nasvedčovať, že dovolateľka namieta právo na spravodlivý súdny proces z hľadiska vady uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

- a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania,
- c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd, keďže nešlo o procesné situácie uvedené v ustanoveniach § 214 ods. 1 písm. a/ - c/ O.s.p. (odvolanie nesmerovalo proti rozhodnutiu vo veci samej), na prejednanie odvolania proti uzneseniu prvostupňového súdu, nemusel nariadiť pojednávanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v súlade so zákonom a žalovanej neodňal možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo teda k závadnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa žalovanej znemožnila realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jej práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z obsahu dovolania výkladom podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že žalovaná ďalej namietala zaujatosť konajúceho sudcu súdu prvého stupňa, resp. tú skutočnosť že tohto sudcu odvolací súd, napriek vznesenej námietke zaujatosti, nevylúčil.

Podľa § 237 písm. g/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Rozhodovanie vylúčeným sudcom (§ 237 písm. g/ O.s.p.) nastáva v prípadoch, ak u sudcu prejednávajúceho a rozhodujúceho vec existujú preukázateľné zákonom prezumované dôvody v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p.

Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je upravené v § 14 O.s.p.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezáujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého kvalifikovaného vzťahu sudcu k prejednávanej veci alebo jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k nezákonnému rozhodnutiu. Pomer sudcu k veci je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci. Môže ísť o prípady, ak je sudca priamo zainteresovaný na výsledku konania (napr. je účastníkom konania), prípadne má na tomto výsledku aj nepriamy záujem (napr. ako vedľajší účastník) alebo získal informácie o veci tzv. neprocesným spôsobom, t.j. inak ako dokazovaním a vnímaním všetkého, čo vyšlo za konania najavo v zmysle § 132 O.s.p. O kvalifikovaný pomer sudcu k účastníkom konania (ich zástupcom) ide najmä vtedy, ak bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim.

Pri posudzovaní okolností, ktoré podľa dovolateľky zakladali dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania tejto veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky

zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti a nadŕžania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu.

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska (sudcu, či účastníka), ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaadiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil žiaden taký kvalifikovaný vzťah sudcu k veci, resp. k účastníkom konania, ktorý by zakladal dôvod pre vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci a z toho dôvodu ani nesprávnosť postupu odvolacieho súdu, ktorý o námietke zaujatosti rozhodoval.

Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanej veci nedošlo k žalovanou namietanej procesnej vade (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, čo v danej veci nie je, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalovanej nemožno vyvodit' ani z ustanovenia § 239 O.s.p. a ani z ustanovenia § 237 O.s.p.

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie a ani ich nevyčíslil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. augusta 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová